

Η ΤΕΧΝΗ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΑΝΑΣΤΑΣΗ

Υπήρξε τέχνη κατά την επανάσταση;
Από ποιους και γιατί;

Η θεματογραφία του Ελληνικού αγώνα γενικά στους Ευρωπαίους καλλιτέχνες ήταν συνδυασμός θρησκευτικού και ηρωικού στοιχείου, κλασικού και ανατολίτικου. Το θέμα έγινε πολύ οικείο στην Ευρώπη που με αυτό εξέφραζαν και την διαμαρτυρία τους στις δικές τους κυβερνήσεις

- «Χαρακτηριστικό παράδειγμα είναι το θέμα του «παλικαριού», που το ζωγράφισαν πολύ συχνά οι Ευρωπαίοι ζωγράφοι.[...] Ο τύπος του νεαρού αγωνιστή της ελευθερίας άλλοτε στο καραούλι ή σε ενέδρα, και άλλοτε μετά τη μάχη μονάχος ή με τους συντρόφους του, ασκεί ιδιαίτερη γοητεία στους Ευρωπαίους. Η πλούσια όσο και παράξενη φορεσιά του σε συνδυασμό με τα κλασικά ερείπια, που συχνά παρουσιάζονται ολόγυρά του, φέρνουν την αρχαία Ελλάδα κοντά στη σύγχρονη. Το πιο σημαντικό όμως είναι ότι οι παραστάσεις αυτές απεικονίζουν το μέσο Έλληνα πολεμιστή, χωρίς να τον ανεβάζουν στα ύψη απ' όπου να καθορίζει με μόνη τη «θείκη» του παρουσία την έκβαση της δράσης.[...]

F.P. Stephanoff: Ο αποχαιρετισμός του πολεμιστή

Η εξέλιξη της Ελληνικής Επανάστασης μεταδίδονταν άμεσα από ανταποκριτές της Σμύρνης και της Κωνσταντινούπολης μέσω ελληνικών πλοίων που ταξίδευαν από την Οθωμανική Αυτοκρατορία στην Ευρώπη και στην συνέχεια από τους Έλληνες φοιτητές που σπουδάζαν εκεί. Τα νέα προωθούνταν στις εφημερίδες.

Carneray, Η ναυμαχία του Ναβαρίνου.

Theodore Leblanc - Camp Des Grecs Palikares Devant Lepante 1827●

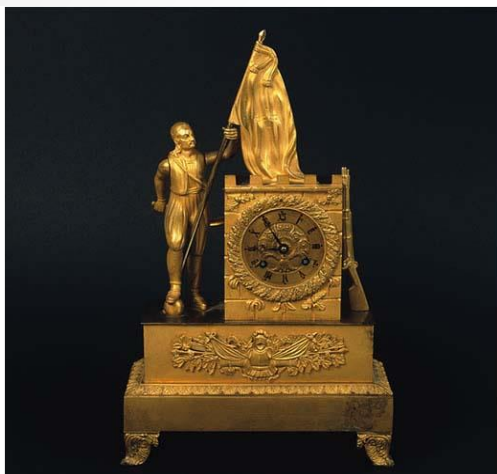

Peter Von Hess Ο μητροπολίτης Γερμανός ευλογεί τη σημαία της ελευθερίας

Ο Βαυαρός ζωγράφος Πίτερ φον Ες (Peter Von Hess 1792 - 1871) ζωγραφίζει την επανάσταση, σαν πολεμικός ανταποκριτής.

Ο Βίκτωρ Ουγκώ, που ήταν ένας από τους εκπροσώπους του Γαλλικού ρομαντισμού έγραψε ποιήματα εμπνευσμένος από την Ελληνική Επανάσταση.

Ο Άγγλος ποιητής Percy Bysshe Shelley (βασικός εκπρόσωπος του ρομαντισμού στην Αγγλία) είχε γράψει προλογίζοντας το λυρικό του δράμα «Ελλάς» το 1821: «Είμαστε όλοι μας Έλληνες. Οι νόμοι μας, η λογοτεχνία, η θρησκεία μας, οι τέχνες μας έχουν τις ρίζες τους στην Ελλάδα»

Φιλελληνικό ρολόι με παράσταση Έλληνα αγωνιστή

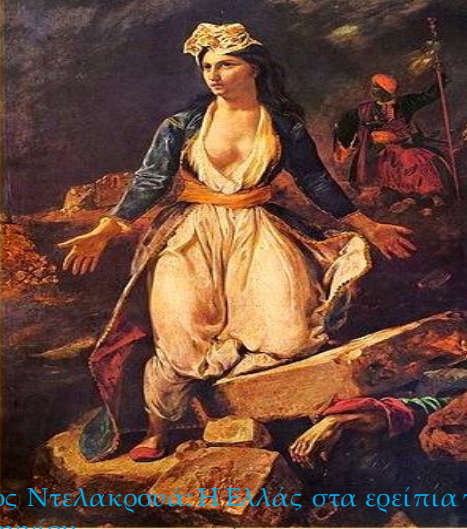

Η μονομαχία του Γκιαούρ και του πασά. Επιτραπέζιο ρολόι από πολύχρωμη πορσελάνη, 1830

- Εις την Ελλάδα! Εις την Ελλάδα!
- Λεβέντες γεια σας! πέρα και πέρα,
- αν άγκη είν αι με γρηγοράδα
- ν' αναχωρήσω πριν φύγ' η μέρα.
- Το αίμα πρέπει ν αι, των δημίων
- παντού ν α τρέξει ν α ξεχειλίσει
- τα χρόνια φτάνουν των μαρτυριών
- το αίμα φτάνει οπώχουν χύσει.
- Φτάν' η Ελλάδα η δοξασμένη
- σήμερ' ακόμα, σκλάβο ν α μένη.
- Ουγκώ

Εκτός από τον διάσημο Ντελακρουά, κι άλλοι φιλέλληνες καλλιτέχνες, όπως ο Καρλ Κράτσαϊζεν, ζωγραφίζουν “στο πεδίο” τα πορτρέτα μορφών της Επανάστασης και Φιλελλήνων που συναντούν στα στρατόπεδα και στις Εθνοσυνελεύσεις. Επιστρέφοντας στις χώρες τους, συχνά τα εκδίδουν σε λευκώματα, τα οποία γίνονται ανάρπαστα, μια πρώιμη μορφή πολεμικής ανταπόκρισης με έντονο το ρομαντικό στοιχείο.

Με το έργο του αυτό ο Ντελακρουά αναστάτωσε όλο το Παρίσι, ξύπνησε συνειδήσεις και προσέφερε μεγάλη βοήθεια στον αγώνα των Ελλήνων, σε μια εποχή που δεν υπήρχε ακόμη αναπτυσσόμενη η δημοσιογραφία.

Ευγένιος Ντελακρουά: Η Ελλάδα στα ερείπια του Μεσολογγίου

Ένας από τους πίνακες που έκαναν αίσθηση στην Ευρώπη, ήταν η σφαγή της Χίου, του Ευγένιου Ντελακρουά. Ένας πίνακας που αργότερα αγοράστηκε από τη γαλλική κυβέρνηση για 6.000 φράγκα και περιγράφει με ωμότητα τα όσα συνέβησαν στο νησί του Αιγαίου. Η αγριότητα των Τούρκων σοκάρει τους Γάλλους που ζητούν την παρέμβαση της κυβέρνησής τους.

Ευγένιος Ντελακρουά: Η σφαγή της Χίου

Οι Έλληνες προσωπογράφοι, όπως είναι ο Τσόκος, ο Προσαλέντης και ο Λεμπέσης, για τα πορτρέτα των Αγωνιστών, συχνά βασίζονται σ' αυτά τα αρχικά σκίτσα των φιλελλήνων. Ακόμα και στο πεντοχίλιαρο του 1984 η πασίγνωστη μορφή του Κολοκοτρώνη βασίστηκε σε σχέδιο του Κράτσαϊζεν.

Κολοκοτρώνης. Λιθογραφία. του Κ. Krazeisen

Κανάρης. Λιθογραφία. του Κ. Krazeisen

«Μάχου υπέρ πίστεως και Πατρίδος... Είναι καιρός να αποτινάξωμεν τον αφόρητον ζυγόν, να ελευθερώσωμεν την Πατρίδα, να κρημνίσωμεν από τα νέφη την ημισέληνον, δια να υψώσωμεν το σημείον, δι' ου πάντοτε νικώμεν, λέγω τον Σταυρόν...».

«Φκειάνοντας τα κάδρα του πολέμου έρχονταν αγωνισταί και μόλεγαν' «Τ' είναι αυτά τα κάδρα;» Τους έλεγα' «Ο τάδες ο πόλεμος, ο τάδες, οπού αγωνιζόσασταν εσείς και πληγωνόσαστε δια να ιδήτε την πατρίδα σας ελεύτερη». [...] Άλλος αναστέναζε κι' άλλος έκλαιγε.»
Μακρυγιάννης

- <https://www.youtube.com/watch?v=e45ZsQupXsw>
- Το δημοτικό-λαϊκό τραγούδι της Επανάστασεως του '21 σκαρώθηκε στα κλέφτικα λημέρια. Τραγουδήθηκε και χορεύτηκε εκεί, πολλές φορές μόνο για μια βραδιά, και μετά χάθηκε, σβήσθηκε, ξεχάσθηκε... Ύμνησε τον άνδρα, τον ήρωα, την γυναίκα, την μάνα, το χωριό, την φύση... Έδωσε χαρά και δύναμη σε όσους το άκουσαν και το χάρηκαν, και την άλλη μέρα, βγήκαν να πολεμήσουν, πελλίζοντας το στα χείλη τους...
- Γιορτάζοντας τη συμπλήρωση των 200 χρόνων από την έναρξη της επανάστασης του 1821, δεν θα πρέπει να λησμονούμε ότι η ίδρυση του πρώτου ανεξάρτητου κράτους της Βαλκανικής χερσονήσου υπήρξε αποτέλεσμα όχι μόνο των υπέρογκων θυσιών του ελληνικού λαού αλλά, κατά ένα μέρος, και της πίεσης που άσκησε το φιλελληνικό ρεύμα στις Μεγάλες Δυνάμεις της εποχής. Σε ολόκληρο τον κόσμο, τα ονόματα των ελληνικών πόλεων, καθώς και των ηρώων του 1821 διαδίδονταν από στόμα σε στόμα. Οι μάχες στην Τριπολιτσά, την Κόρινθο, την Πάτρα, το Μανιάκι, τη Χίο, τα Ψαρά, το Μεσολόγγι, και οι αγώνες του Κολοκοτρώνη, του Καραϊσκάκη, της Μπουμπουλίνας, του Παπαφλέσα, του Μπότσαρη και του Μιαούλη ξεσήκωσαν πάθη και στάθηκαν ικανά να κάμψουν κάθε αντίσταση, όσο ισχυρή και αν ήταν.
<http://www.ekt.gr/el/news/23790>
- Ο ξεσηκωμός αυτός αποτυπώθηκε και μέσα από τα έργα τέχνης, ελληνικά και ξένα.

πηγές

- http://users.sch.gr/ipap/Ellinikos_Politismos/Istoria_c/c-02-10.htm
- https://www.pronews.gr/istoria/167138_logia-iroon-tis-epanastasis-toy-1821
- https://www.lifo.gr/articles/arts_articles/138111/to-1821-mesa-apo-25-erga-texnis
- <https://provocateur.gr/archive/2126/texn-h-kai-epanastash-oi-ksenoi-zwgrafoi-poy-apotypwsan-toys-ellhnes-agwnistes>
- http://photodentro.edu.gr/photodentro/kratos_3_pidx0033557/sylogh_ergwn.html
- <http://texni-zoi.blogspot.com/2020/03/1821.html>
- <https://www.polismagazino.gr/%CE%B7-%CF%84%CE%AD%CF%87%CE%BD%CE%B7-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%B7%CE%BD-%CE%B5%CE%BB%CE%BB%CE%B7%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%B7-%CE%B5%CF%80%CE%B1%CE%BD%CE%B1%CF%83%CF%84%CE%B1%CF%83%CE%B7/>
- <http://www.ekt.gr/el/news/23790>
- <https://www.protovoulia21.gr/draseis/i-epanastasi-toy-1821-kai-oi-neoellinikes-technes/>
- <http://www.abc10.gr/2017-08-20-09-12-48/2018-01-14-08-44-10/911-1821>